

a new direction in which research thought can move concerning learning languages for special purposes.

Keywords: languages for special purpose (LSP), LSP classification, LSP types, semiosphere.

Калетник А.А. Языки специального назначения в аспекте горизонтального и вертикального членения

Статья посвящена рассмотрению некоторых принципов классификации языков специального назначения (ЯСН). Предлагается дополнить классификационные принципы критерием открытости / закрытости ЯСН относительно сферы функционирования (семиосферы). Вводятся понятия ЯСН закрытого типа, ЯСН партнерского типа, ЯСН открытого типа.

Ключевые слова: языки специального назначения (ЯСН), классификация ЯСН, типы ЯСН, семиосфера.

УДК 811.161.2`374

*Бондаренко О.О., к. філол. н., доц.
Росовецький С.С., студ.*

ПРОЕКТ СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО СЛОВНИКА ТУРИСТИЧНИХ ТЕРМІНІВ (НА ПРИКЛАДІ НАЗВ ВУЗЛІВ)

У статті розглядаються терміни на позначення вузлів в сучасному туристичному узусі. Запропоновано першу лінгвістичну класифікацію термінів-вузлів.

Ключові слова: терміни, вузли, туристичні терміни, некодифіковані терміни, терміни іншомовного походження.

Термінологічна система сучасної української мови надзвичайно різноманітна й тематично розгалужена. З року в рік збільшується інтерес до термінів у галузі пішохідного та

водного туризму, альпінізму тощо. Найбільші ускладнення тут виникають, як правило, із специфічними термінами, зокрема, на позначення вузлів.

Витоки цього шару лексики треба шукати в глибокій давнині, адже відноситься вона до історії морської справи: "Одних морських вузлів було безліч, і моряк повинен не тільки знати назву кожного, але й сам мусить уміти швидко в'язати ці вузли" [15]; певною мірою перетинається вона і з військовою термінологією (наприклад, "гарматний вузол", "багнет", "пращовий вузол"), з господарською, проте досить опосередковано. Не зважаючи на її давність, цей шар лексики залишається майже не дослідженим, і переважно скрізь, де ми знаходимо й ту обмаль інформації, превалює практичний підхід, як, наприклад, у словниках, розташованих на сайтах туристичних фірм. Цим і обумовлюється актуальність нашого дослідження.

Матеріал було зібрано автором безпосередньо в польових умовах у ході спостереження над лексикою туристів-професіоналів і аматорів, загальна кількість опрацьованих одиниць – 341, із яких були обрані до картотеки й подані в Додатку 143 позиції. Матеріал було схарактеризовано, виходячи з загально-термінологічних параметрів, притаманних кожній термінологічній системі, потім класифіковано та проаналізовано з урахуванням унікальних для туристичної термінології специфічних особливостей. До кожної тематичної групи виявилось можливим застосувати як загальні для всіх (універсальні), так і окремі, часткові (специфічні) принципи та методи дослідження й характеристики, розроблені Ф. Ушаковим, В. Васильєвою, Ж. Марузо та ін. [18; 3; 12].

Тлумачний словник Ф.Ф. Ушакова виносить на перший план філософське пояснення термину: "У формальній логіці – поняття, виражене словом (філос.). Три термини силогізму", і лише на другому місці пропонується пояснення термину як слова, що є "назвою строго певного поняття" [18]. Це перегукується і з "тенденцією до моносемічності в межах свого термінологічного поля" [3, с. 508].

Ф.Ф. Ушаков виділяє такі розряди: "Точний, неточний термін. Вдалий, невдалий". Це виразно вказує на таку особливість терміну, як наявність дефініції. На окрему увагу заслуговує ушаковський "новий термін", яким він підкреслює незакритість цього класу лексики, його постійне поповнення за рахунок запозичень і внутрішніх можливостей мови.

Стосовно шляхів формування сучасної української термінології досі точиться гостра дискусія. Так, Л.О. Симоненко підкреслює: "Основою української термінології є народна термінологія", а потім називається "також міжнародна, яка сформувалася в європейських мовах на основі грецької та латини" [14, с. 631]. Витоки цього превалювання "народної термінології" треба шукати ще в 20-х роках ХХ століття, а може і наприкінці ХІХ-го ст., коли значну роль в укладанні національної термінології відігравали пуристи, і часто складалася вона "за принципом віддалення від російської термінології" [9, с. 110]. Щоправда, і тоді були автори, які пропонували тверезі погляди в питаннях збагачення й упорядкування української термінології, зокрема професор хімії Київського Інституту Народної Освіти (який функціонував замість розформованого університету) А. Семенов. Він писав, що українська хімічна термінологія "має бути за можливості близька до міжнародної <...>, тому що інтернаціональний характер наукової термінології відіграє значну роль для всіх країн і часів і особливо має значення для нас тепер" [13, с. 171], що є цілком природним для цього класу лексики на етапі розвитку нової літературної мови.

Повертаючись до виділених Ф.Ф. Ушаковим пунктів, де розрізняються "технічні терміни", "спеціальні терміни", можна зробити висновок про те, що вже у ті часи увагу видатного лексикографа привертало терміни, "що позначають спеціальні поняття окремих галузей науки, мистецтва, техніки, виробництва і таке інше". Нам найбільш імponує таке визначення терміну: "Спеціальне слово і вислів, прийняте для позначення чого-небудь у тому чи іншому середовищі, професії". Це визначення ми й приймаємо як робоче.

Передусім треба окреслити лексичний шар, до якого відносяться характеризовані нами одиниці. Згідно з концепцією Б.Н. Головіна та Р.Ю. Кобрини [5], предметом дослідження є переважно номени, які виключають варіативність предмета номінації та посідають найбільш віддалену від абстрактних понять позицію в термінологічному полі: "Номен – назва, значення якої визначається з досить високим ступенем чіткості й місце якої в системі подібних найменувань закріплене більш або менш суворо" [2]. Винятками виступають повноцінні терміни "вузол", "зашморг" та подібні. З виданням статті, чи, у подальшому, словника, ці терміни не змінять свого статусу з позиції класифікації вищезгаданих учених, оскільки вона ґрунтується на абстрактності-конкретності досліджуваних термінів.

З позиції ж О.В. Суперанської та Н.В. Васильєвої [3; 16], проміжної ланки між терміном та загальною лексикою не існує, принципова відмінність спеціальної лексики – "інший зв'язок із поняттям та об'єктом, що називається". Там, де для слів загальної лексики цей зв'язок рівномірний, спеціальна лексика характерна посиленням зв'язку плану вираження з одним конкретним елементом плану змісту, як зазначає О.В. Суперанська. Так чи інакше, з позиції цих учених представлені лексичні одиниці вже є термінами.

Згідно з висновками Н.В. Васильєвої та О.С. Ахманової, предметом дослідження є передтерміни. Від цієї класифікації ми й будемо відштовхуватися в подальшому [1; 3]. Передтерміни — це спеціальні лексеми, використовувані як терміни для називання нових понять, що сформувалися, але не відповідали основним вимогам, які висувалися до терміну, зокрема – кодифікованості, постійності форми, стислості та загальній прийнятності, часто й відсутності стилістичної нейтральності [11]. З часом передтерміни витісняються термінами, точніше з кодифікацією, упорядкуванням і закріпленістю останніх. Передтерміни за аналогією до термінів, як відомо, можуть бути виражені одним словом або словосполученням. Більшу частину зібраного нами матеріалу складають передтерміні-словосполучення. З моменту видання цієї статті, передтерміни

переходять до розряду термінів, як такі, що зазнали кодифікації та закріплення.

Досліджуваний корпус умовно ділиться на три типи: передтерміни *орієнтуючі*, *нейтральні* та *дезорієнтуючі*.

Так, до *орієнтуючих* передтермінів відносяться, наприклад, "вісімка" та "ребра" через їхню красномовну візуальну асоціативність. До *дезорієнтуючих* – "боцманський вузол", який отримав назву не тому, що його в'язав боцман, а тому, що його використовували для підняття на борт людини із води, у жартівливому розумінні – п'яного боцмана. Основна ж частина матеріалу може бути віднесена до *нейтральних* передтермінів, таких як: "жилковий зашморг", "кабестановий зашморг", "піратський вузол", "фаловий вузол" тощо.

Весь комплекс зафіксованих туристичних передтермінів традиційно може бути поділений на групи за:

- 1) абстрактністю / конкретністю;
- 2) часом утворення;
- 3) приналежністю до однієї з галузей туризму;
- 4) джерелом походження;
- 5) приналежністю до літературної мови / ненормованої лексики;
- 6) атрибутивністю.

1. Пропонований матеріал цілком укладається в *конкретну* частину системи, оскільки як будь-який вузол – предмет з чітко заданими параметрами [16].

2. За *часом утворення* зібрані лексичні одиниці можна умовно поділити на *давні* та *нові*. Головною проблемою пропонованої класифікації є часта неспівмірність часу виникнення названого артефакту (предмета) – вузла – і позначуваного ним передтерміну, адже виникнення перших вузлів історично відносять до часів появи людини прямоходячої (1,5 млн. років тому), про що свідчать і дані археологічних розкопок, а визначуваний вік передтермінів – від 1300 років і до року.

До *давніх* відносяться вузли тваринників (наприклад "коров'ячий вузол", який використовувався для триноження тварин), або мисливців (на окрему увагу заслуговує вузол, який називається "наконечник стріли", сфера застосування якого

обмежується фіксацією наконечника на дровку), а також вузли, винайдені ще до епохи Великих географічних відкриттів, такі як "жолудь-вузол" або "гарматний вузол", що виник приблизно п'ятьсот років тому тощо.

Новими є передтерміни, в основі яких лежать поняття, що відносно нещодавно з'явилися: до них відносяться "Хонда" і "льодоруб" – обидва орієнтовно сто років тому.

3. До виключно одного напрямку туризму відноситься досить незначна кількість термінів на позначення вузлів, більша частина їх належить до кількох напрямків одночасно. Як ілюстрацію першого з них можна навести "краватковий вузол", а саме п'ять його найбільш поширених варіацій – "хрестовий", "Принц Альберт", "Віндзор", "малий" та "четвірка". Жоден із цих різновидів вузлів не може бути ефективно використаний за межами туристичного побуту – ані в скелелазінні, ані в морській справі та рибальстві, ані в пішому туризмі.

Прикладом також може бути "вузол камікадзе" – передтермін із галузі альпінізму, названий так через його використання для спуску із збереженням мотузки, або "сходовий вузол" – із морської справи, застосовуваний для кріплення рибальського гачка без вушка.

Навпаки, до універсальних відносимо "альтанковий вузол", "вісімку", "простий вузол" і майже всі інші.

4. За походженням передтерміни на позначення вузлів у сучасній українській мові поділяються на вихідні та запозичені. Запозичення в багатьох випадках відбуваються шляхом транслітерації терміну із латиниці на кирилицю, а також за допомогою афіксації (коли до інтернаціональної основи додається афікс із морфемного інвентаря української мови) [4]. Крім того, ряд наших передтермінів – це безпосередній переклад з інших мов.

Запозичення є найпростішим способом непрямого перекладу, який дозволяє заповнити пропуск металінгвістичного характеру. Не варто було би навіть згадувати про запозичення, коли в українській мові існували лексеми для перекладу всіх термінологічних словосполучень із урахуванням стилістичних

відтінків. Наприклад, щоб привнести так званий місцевий колорит, можна скористатися іноземними термінами, що було здійснене за відсутності даних про існування українського еквівалента частини терміну, як "гафельний вузол", "констріктор" та ін. Гафель – похила рея, що використовується для підйому прапора на кораблі, аргумент на користь цього перекладу – економія мовних зусиль користувачів. Констріктор – складніший випадок, оскільки можливим було застосування аналогії в самому способі запозичення. Адже лексему для утворення терміну було запозичено з латини і мотивовано це було порівнянням: вузол "стискує, як удав". Але, оскільки цей термін тепер відноситься до інтернаціонального шару термінів, доречним було запозичення, а не переклад "пітон". На доречність саме такого вибору вказує й той факт, що саме цей варіант з'являється і в художньому мовленні одного із найяскравіших майстрів нашого красного письменства – І. Франка у повісті "Boa konstrictor".

Переважає більшість назв вузлів – запозичення, тоді як питомі складають лише 28% картотеки. Проте, якщо врахувати не тільки транслітеровані запозичення, але й утворені шляхом прямого перекладу, то питомих лишається тільки дев'ять відсотків.

За походженням наші передтерміни – переважно запозичені голандські та англійські лексеми, хоча зустрічаються й латинські.

5. Абсолютна більшість передтермінів належить до *нормативної* частини лексики [10]. Проте було зафіксовано виключення – декілька передтермінів (3 одиниці), які носять ненормативний характер або до складу яких входять ненормативні елементи, що суперечить класифікації В. Васильєвої [3]. Цензурні аналоги цих передтермінів – "Довго в морі", а також "Плетена абордажна коса сирени".

6. Для певної частини передтермінів на позначення вузлів, характерна виразна яскрава *атрибутивність*. Досить часто зустрічаються назви вузлів, які містять *зооморфні* елементи: "акулячий вузол", "коров'ячий вузол" та "верблюжий вузол".

Зафіксовано також ряд передтермінів (6 позицій), в яких міститься вказівка на їхній зв'язок з певною професією або на їх професійну віднесеність: "ткацький вузол", "рибальський зашморг", "млиновий вузол", "піратський вузол", "бурлацький зашморг" і навіть "зłodийський вузол".

Крім того, привертають увагу назви вузлів зі вказівкою на географічну приналежність (2 фіксації): "каліфорнійський вузол", "канадський вузол".

Зустрічаються етнічно марковані назви вузлів (тричі): "ескімоський зашморг", "калмицький вузол" і "польський вузол".

Нам зустрівся також унікальний передтермін "Геркулесів вузол", пов'язаний з латинським варіантом імені героя Геракла – персонажа давньогрецьких міфів і легенд.

Не може не привернути увагу наявність у нашому тезаурусі ряду передтермінів, з яскравим емоційно-експресивним забарвленням, що суперечить основним характеристикам цього класу лексики [10; 6; 7; 8], наприклад: "дурний вузол" або "бабський вузол" і т. ін.

Отже, на даний момент та частина термінологічної системи туризму, яка репрезентує назви вузлів, залишається у нас ще недостатньо описаною й вивченою, та, зокрема, кодифікованою, а, отже, потребує опрацювання, що є надзвичайно важливим для розвитку української літературної мови на сьогоднішньому етапі її розвитку.

1. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. / Ахманова О.С. – М. : Советская энциклопедия, 1968.
2. Варбот Ж.Ж. Краткий понятийно-терминологический справочник по этимологии и исторической лексикологии. / Варбот Ж. Ж., Журавлев А. Ф – М. – 1998.
3. Васильева Н. В. Термин / Васильева Н.В. // Лингвистический энциклопедический словарь. – М.: Советская энциклопедия, 1990. – С. 508–509.
4. Винокур Г. О. О некоторых явления словообразования в русской технической терминологии (1939) / Винокур Г.О. // История отечественного терминоведения: классики терминоведения. – М., 1994.
5. Головин Б.Н., Кобрин Р.Ю. Лингвистические основы учения о терминах. / Головин Б. Н., Кобрин Р.Ю. – М. 1987. – С. 104.
6. Гринев С. В. Введение в терминоведение. / Гринев С. В – М., 1993.
7. Гринев С. В. Исторический систематизированный словарь терминов

терминоведения (учебное пособие). 2-е изд. / Гринев С. В – М., 2001. 8. Гринев С. В. Основы лексикографического описания терминосистем : Дис. ... док. филол. наук. / Гринев С. В — М., 1990. 9. Жовтобрюх М.А. Нарис Історії українського радянського мовознавства / Жовтобрюх М.А – К., 1991. 10. Кузьмин Н.П. Нормативная и ненормативная специальная лексика / Кузьмин Н. П. // Лингвистические проблемы научно-технической терминологии. – М., 1970. 11. Лейчик В. М. Некоторые вопросы упорядочения, стандартизации и использования научно-технической терминологии / Лейчик В. М. // Термин и слово. — Горький, 1981. 12. Марузо Ж. Словарь лингвистических терминов. / Марузо Ж. – М. : Издательство иностранной литературы, 1960. 13. Семенцов А. Уваги до української хімічної термінології / Семенцов А. // Зап. Київ. ІНО. – 1927. – Кн. 2. – С. 171. 14. Симоненко Л. О. Термінологія / Симоненко Л.О. // "Українська мова". Енциклопедія. – К. : Українська енциклопедія, 2000. – С. 631. 15. Словник української мови у 11 томах. / Словник – К., 1970. – Т. 1. – С. 783. 16. Стёпин В. С. Новая философская энциклопедия : В 4 тт. / Стёпин В. С. – М. : Мысль. 2001. 17. Суперанская А.В. Общая терминосистема. Терминологическая деятельность. / Суперанская А.В., Васильева Н. В. – М. : Изд. ЛКМ, 2008. – С. 288. 18. Толковый словарь русского языка : В 4 т. / Под ред. Ушакова Д.Н. / Толковый — М. : Государственный институт "Советская энциклопедия"; ОГИЗ (т. 1) ; Государственное издательство иностранных и национальных словарей (т. 2-4), 1935—1940.

1. Ahmanova O.S. Slovar' lingvisticheskikh terminov./ Ahmanova O. S. – М. : Sovetskaja jenciklopedija, 1968. 2. Varbot Zh. Zh., Zhuravlev A. F. Kratkij ponjatijno-terminologicheskij spravocnik po etimologii i istoricheskoj leksikologii / Varbot Zh. Zh., Zhuravlev A. F – 1998. 3. Vasil'eva N. V. Termin // Lingvisticheskij jenciklopedicheskij slovar / Vasil'eva N. V – М. : Sovetskaja jenciklopedija, 1990. – S. 508–509. 4. Vinokur G. O. O nekotoryh javlenija slovoobrazovanija v russkoj tehničkoj terminologii (1939) / Vinokur G. O // Istorija otechestvennogo terminovedenija: klassiki terminovedenija. – М., 1994. 5. Golovin B. N., Kobrin R. Yu. Lingvisticheskie osnovy uchenija o terminah. / Golovin B. N., Kobrin R. Ju. – М. 1987. – S. 104. 6. Grinev S. V. Vvedenie v terminovedenie./ Grinev S. V. – М., 1993. 7. Grinev S. V. Istoricheskij sistematizirovannyj slovar' terminov terminovedenija (učebnoe posobie). 2-e izd. – М., 2001. 8. Grinev S.V. Osnovy leksikograficheskogo opisanija terminosistem : Dis. ... dok. filol. nauk./ Grinev S. V. — М., 1990. 9. Zhovtobryuh M.A. Naris Istorii ukrains'kogo radjans'kogo movoznavstva

/ Zhovtobryuh M. A – K., 1991. 10. Kuz'min N. P. Normativnaja i nenormativnaja special'naja leksika / Kuz'min N.P. // *Lingvisticheskie problemy nauchno-tehnicheskoy terminologii*. – M., 1970. 11. Lejchik V. M. Nekotorye voprosy uporyadochenija, standartizacii i ispol'zovanija nauchno-tehnicheskoy terminologii / Lejchik V.M. // *Termin i slovo*. — Gor'kij, 1981. 12. Maruzo Zh. Slovar lingvisticheskikh terminov / Maruzo Zh. – M. : Izdatel'stvo inostrannoj literatury, 1960. 13. Semencov A. Uvagi do ukraïns'koï himichnoï terminologii / Semencov A // *Zap. Kiïv. INO*. – 1927. – Kn. 2. – S. 171.; 14. Simonenko L.O. Terminologija / Simonenko L.O. // "Ukrajinska mova". Enciklopedija. – K. : Ukraïns'ka enciklopedija, 2000. – S. 631. 15. Slovník ukraïns'koï movi u 11 tomah. / Slovník – K., 1970. – T. 1. – S. 783. 16. Stjopin V. S. Novaja filosofskaja jenciklopedija : V 4 tt. / Stjopin V.S. M. : Mysl'. 2001. 17. Superanskaja A.V. Obshhaja terminosistema. Terminologicheskaja dejatel'nost / Superanskaja A. V., Vasil'eva N. V. – M. : Izd. LKM, 2008. – S. 288. 18. Tolkovyj slovar russkogo jazyka : V 4 t. / Pod red. Ushakova D. N. / Tolkovyj — M. : Gosudarstvennyj institut "Sovetskaja jenciklopedija" ; OGIZ (t. 1) ; Gosudarstvennoe izdatel'stvo inostrannyh i nacional'nyh slovarej (t. 2-4), 1935–1940.

ДОДАТОК

ПРОЕКТ СЛОВНИКА

1. Академічний вузол
2. Акулячий вузол
3. Альтанковий вузол
4. Амфорний вузол
5. Бабський вузол
6. Багаторазова вісімка
7. Бігучий булінь
8. Бігучий простий вузол
9. Бітенговий вузол
10. Боцманський вузол (іспанський альтанковий вузол)
11. Брам-шкотовий вузол
12. Буксирний вузол
13. Буліневий вузол
14. Бурлацький зашморг
15. Відерний вузол

16. Верблюжий вузол
17. Водяний вузол
18. Вибленочний вузол
19. Вісімка
20. Вузол Жозефіни, див. плаский вузол
21. Гафельний вузол
22. Гачний вузол
23. Гачний вузол зі шлагом
24. Геркулесів вузол
25. Гінцевий вузол
26. Глухий вузол
27. Глухий зашморг
28. Гойдалковий вузол
29. Діжковий вузол
30. Довершений зашморг
31. Докерський вузол
32. Дубовий вузол
33. Дубовий зашморг
34. Ескімоський зашморг
35. Ешафотний вузол
36. Жилковий зашморг
37. Засувний штик
38. Затягуваний зашморг
39. Захватний вузол
40. Зворотний штик
41. Зигзаговий вузол
42. Злодійський вузол
43. Зміїний вузол
44. Їздовий зашморг
45. Кабестановий зашморг
46. Кайдановий вузол
47. Калишка (бараняча нога)
48. Каліфорнійський вузол
49. Калмицький вузол
50. Канадська вісімка
51. Кинджальний вузол

52. Ковзаюча вісімка
53. Ковзаючий глухий зашморг
54. Косчний штик
55. "Констріктор"
56. Кордовий вузол
57. Коров'ячий вузол
58. Королівський вузол
59. Котяча лапа.
60. Крабовий зашморг (затягуваний огон)
61. Кривавий вузол
62. Кушнірський вузол
63. Ліановий вузол
64. Лісельний вузол
65. Лососевий вузол
66. Лучниківський зашморг
67. Льодоруб
68. Мартишчин ланцюжок
69. Мисливський вузол
70. Мішковий вузол
71. Млиновий вузол
72. Мокрий напівштик
73. Олімпійський вузол
74. Пакетний вузол
75. Паловий вузол
76. Пальовий вузол
77. Південний Хрест
78. Пікетний вузол
79. Піратський вузол
80. Пітонів вузол
81. Плаский вузол
82. Повідковий на основі бігучого вузла
83. Повідковий на основі зміїного вузла
84. Повідковий на основі простого вузла
85. Подвійний альтанковий вузол
86. Подвійний "констріктор"
87. Подвійний рифовий вузол

88. Пожежні сходи
89. Польський вузол
90. Портовий вузол
91. Потрійний плетений вузол
92. Простий багнет з двома шлагами
93. Простий вузол
94. Простий напівштик
95. Простий штик
96. Простий штик зі шлагом
97. Прямий вузол
98. П'яний вузол
99. Рибальська вісімка
100. Рибальський багнет (якірний вузол)
101. Рибальський вузол
102. Рибальський зашморг
103. Рифовий вузол
104. Різнобічний вузол
105. Розв'язувана вісімка
106. Розв'язуваний бігучий простий вузол
107. Розв'язуваний простий вузол
108. Розв'язуваний самозатягуваний вузол
109. Розв'язуваний ткацький вузол
110. Роликовий вузол
111. Самозатягуваний вузол
112. Самозатягуваний вузол із напівштиком
113. Стивідорний вузол
114. Стопорний вузол
115. Сходовий вузол
116. Тенетний вузол
117. Тещин вузол
118. Ткацький вузол
119. Топовий вузол
120. Трав'яний вузол
121. Трав'яний зашморг
122. Трьохпетельний вузол
123. Тунцевий вузол

124. Турецький вузол
125. Удавка з напівбагнетами
126. Устричний вузол
127. Фаловий вузол
128. Фламандський вузол
129. Фламандський зашморг
130. Французький топовий вузол
131. Хірургічний вузол
132. Хонда
133. Черепашачий вузол
134. Чотирьохпетельний вузол
135. Шахтарський вузол
136. Шкотовий вузол
137. Шлюпочний вузол
138. Штик з обносом
139. Штиковий вузол
140. Щогловий штик
141. Щучий вузол
142. Юферський вузол
143. Якірний вузол (рибальський штик)

Bondarenko O.O., Rosovetsky S.S. The project of creating of Ukrainian tourist terms' dictionary (on the example of the name of the knots).

The article deals with terms-knots in modern touristic language usage. First linguistic classification of terms-knots.

Interest to the terms of tourism is growing from year to year. Most complications are focused in nomenclature terms, particularly, denoting knots.

That lexicographical material was characterized, using common terminological classification appropriate to every terminology system, then classified and searched for tourist terminology specific features. To every group were used both general for all (universal), and separate, partial (specific) principles and methods of research and description.

The explored corpus can be divided into three groups: before-terms orienting, neutral and confusing.

All complex of fixed tourist before-terms traditionally can be parted into a groups: 1) by being abstract/specific; 2) by the time of formation; 3) by belonging to one of industries of the tourism; 4) by origin; 5) by belonging to the literary language; 6) by attribution.

Daily this part of terminological thesaurus (knots) stays ungraded. In case of special gravity of this work for Ukrainian literary language on the contemporaneous phase of development, this terminology field needs to be processed.

Keywords: terms, knot, tourist terms, not codified terms, the terms of foreign origin.

Бондаренко А.А., Росовецкий С.С. Проект создания украинского словаря туристических терминов (на примере названий узлов).

В статье рассматриваются термины, обозначающие узлы в современном туристическом узусе. Предлагается первая лингвистическая классификация терминов-узлов.

Ключевые слова: термины, узлы, туристические термины, не кодифицированные термины, термины иноязычного происхождения.